

Advies Natuurwaarden Julianastraat
Noord Dedemsvaart

BügelHajema

Plek voor ideeën

**Advies Natuurwaarden Julianastraat
Noord Dedemsvaart**

Inhoud

Rapport en bijlagen

22 oktober 2014

Projectnummer 115.00.16.55.00

Ideeën voor een plek

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
2	Onderzoeksgebied en voorgenomen plannen	7
2.1	Ligging	7
2.2	Huidige situatie	7
2.3	Voorgenomen plannen	8
3	Gebiedsbescherming en effectbepaling	9
3.1	Natuurbeschermingswet 1998	9
3.2	Ecologische Hoofdstructuur	9
3.3	Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur	10
4	Soortenbescherming en effectbepaling	11
4.1	Vaatplanten	11
4.2	Zoogdieren - vleermuizen	12
4.3	Zoogdieren - overige	18
4.4	Vogels	18
4.5	Amfibieën, reptielen en vissen	19
4.6	Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden	20
5	Conclusie en consequenties	21
5.1	Beschermde gebieden	21
5.2	Beschermde soorten	21
5.3	Uitvoerbaarheid	22
6	Bronnen	23
6.1	Veldbezoek	23
6.2	Gegevens	24
6.3	Literatuur	24

Bijlagen

Inleiding

Er bestaan plannen voor sloop met vervangende nieuwbouw in het centrum van Dedemsvaart. Om deze ontwikkeling mogelijk te maken, dient een bestemmingsplanprocedure te worden gevoerd. In dit kader is het conform artikel 3.1.6 van het Besluit ruimtelijke ordening (Bro) noodzakelijk een onderzoek uit te voeren naar effecten op de natuurwaarden (soortenbescherming en gebiedsbescherming).

AANLEIDING

Het Advies Natuurwaarden behandelt de ecologische beoordeling van de bovengenoemde activiteit. De effecten op natuurwaarden worden beoordeeld in relatie tot bestaande wet- en regelgeving op het gebied van soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet en de gebiedsbescherming in de Natuurbeschermingswet 1998, de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR) en de provinciale structuurvisies en provinciale verordeningen. Waar nodig wordt aandacht besteed aan het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1.

DOEL VAN HET ADVIES

De ligging van het onderzoeksgebied wordt weergegeven in figuur 1.

ONDERZOEKSGBIED

Het rapport bestaat uit de volgende onderdelen:

OPZET VAN HET RAPPORT

- beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen plannen;
- beschrijving van de effecten op de te beschermen natuurwaarden;
- conclusies en consequenties.

De beschrijving van de relevante te beschermen natuurwaarden is gebaseerd op:

INFORMATIE

- bestaande bronnen zoals databanken, verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, rapporten en websites;
- verkennend veldbezoek waarbij vooral is gekeken naar kritische en/of beschermde soorten, zowel wat betreft aanwezigheid van als wat betreft potenties voor deze soorten.

Figuur 1. Topografische kaart met ligging onderzoeksgebied (roze)
(bron ondergrond: Mijn Kadaster)

- BEOORDELING** Op basis van de bekende gegevens en het veldbezoek zijn de mogelijke effecten als gevolg van de toekomstige ontwikkelingen bepaald. Daarnaast zijn (de effecten van) deze ontwikkelingen beoordeeld in het kader van de natuurwetgeving. Het is mogelijk dat het onderzoek aantoont dat aanvullend onderzoek noodzakelijk is. Waar nodig wordt aandacht geschonken aan eventuele mitigerende en compenserende maatregelen.
- BEVINDINGEN** Tot slot worden in het hoofdstuk Conclusie en consequenties de bevindingen van het onderzoek kort weergegeven.

Onderzoeksgebied en voorgenomen plannen

2

2.1

Ligging

Het onderzoeksgebied ligt in de kern van het dorp Dedemsvaart, in het kilometerhok¹ 227-513 en in uurhok¹ 22-32. Figuur 1 geeft een overzicht van de ligging van het onderzoeksgebied en het kilometerhok. Het onderzoeksgebied ligt tussen de Hortensiastraat in het noorden en de Gentiaanstraat in het zuiden. Aan de oost- en westzijde grenst het onderzoeksgebied aan percelen van aangrenzende woningen en bedrijven.

2.2

Huidige situatie

Het onderzoeksgebied bestaat uit een parkeerterrein en vier gebouwen: twee supermarkten, het voormalige politiebureau en een bibliotheek. Rondom het parkeerterrein, het politiebureau en het bibliotheekgebouw is beplanting aanwezig. Waar in de tekst wordt gesproken over het voormalig politiebureau, wordt de bebouwing aan de Gentiaanstraat 4, 4a en 4b bedoeld.

Onderzoeksgebied richting het
noorden

Bebouwing Jumbo

¹ Een kilometerhok is een vastgelegd gebied van 1 km bij 1 km. De Topografische Dienst heeft deze hokken ingevoerd als rasterverdeling voor het tekenen van de topografische kaarten van Nederland. Een uurhok is een gebied van 5 km bij 5 km gebaseerd op diezelfde verdeling.

Bibliotheekgebouw

Bebouwing Aldi

Voormalig politiebureau met woningen (4 en 4a) voorzijde (links) en achterzijde (rechts)

2.3

Voorgenomen plannen

De gemeente is voornemens om de panden van de Jumbo supermarkt en de Aldi supermarkt alsmede het bibliotheekgebouw en het voormalig politiebureau te slopen. Op de hierdoor vrijgekomen locatie en het huidige parkeerterrein worden nieuwbouw en parkeerplaatsen gerealiseerd. Hiertoe zal tevens een deel van het opgaand groen worden verwijderd.

G e b i e d s b e s c h e r - m i n g e n e f f e c t b e - p a l i n g

3

Voor onderhavig onderzoeksgebied is de volgende wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant: de Natuurbeschermingswet 1998 en de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte (SVIR). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte is uitgewerkt in de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

3.1

Natuurbeschermingswet 1998

Het onderzoeksgebied is geen onderdeel van en grenst niet aan een beschermd gebied in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Het dichtstbijzijnde beschermde gebied is Natura 2000-gebied Vecht- en Beneden-Reggegebied, dat is gelegen op een afstand van ongeveer 7 km ten zuiden van Dedemsvaart. Tussen het beschermde gebied en het onderzoeksgebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur. Het onderzoeksgebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met het beschermde gebied.

INVENTARISATIE

Gezien de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van beschermde gebieden, de aard van de (geplande) ontwikkelingen en de huidige terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden te verwachten.

EFFECTEN

Voor deze activiteit is geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. Het is echter aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

CONCLUSIE

3.2

Ecologische Hoofdstructuur

Het onderzoeksgebied is geen onderdeel van en grenst niet aan de Ecologische Hoofdstructuur. Het dichtstbijzijnde gebied dat is aangewezen in het kader van de Ecologische Hoofdstructuur ligt op ongeveer 500 m ten noorden van het onderzoeksgebied. Het betreft hier open agrarisch gebied. Tussen het EHS-gebied en het onderzoeksgebied liggen onder meer bebouwing en infrastructuur, waaronder kanalen die contact via het maaiveld of het hydrologisch sys-

INVENTARISATIE

teem uitsluiten. Het onderzoeksgebied heeft daarnaast geen belangrijke ecologische relaties met het beschermde gebied. Daarvoor zijn de milieuv verschillen tussen de bebouwde kom en open landbouwgebied te groot.

EFFECTEN Gezien de ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van beschermde gebieden, de terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied en het tussenliggende gebied en de aard van de ontwikkelingen zijn geen negatieve effecten op de Ecologische Hoofdstructuur te verwachten.

CONCLUSIE De activiteit is op het punt van de Ecologische Hoofdstructuur niet in strijd met de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009. Het is aan het bevoegd gezag, het College van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel, om deze visie te bevestigen.

3.3

Streekplan - Natuurwaarden buiten de Ecologische Hoofdstructuur

INVENTARISATIE Vanuit de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009 (provinciaal ruimtelijk natuurbeleid) wordt specifiek ingezet op de bescherming van bestaande bos- en natuurgebieden en belangrijke weidevogel- en ganzengebied, die buiten de Ecologische Hoofdstructuur vallen. Het onderzoeksgebied ligt in de kern van Dedemsvaart en heeft geen ecologische relatie met deze beschermde gebieden.

EFFECTEN/CONCLUSIE Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten te verwachten op deze gebieden. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Soortenbescherming en effectbepaling

Relevante wet- en regelgeving op het gebied van de soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Nadere informatie over deze wet- en regelgeving is opgenomen in bijlage 1. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van bestaande gegevens en een verkennend veldbezoek.

WET- EN REGELGEVING

Op basis van de AMVB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet worden de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes ingedeeld. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, worden in dit rapport respectievelijk de benamingen licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd (zie bijlage 1). De inheemse vogelsoorten hebben een afwijkend beschermingsregime (valt zowel onder het middelzware als onder het strenge beschermingsregime).

BESCHERMINGSREGIME

Geraadpleegde databanken (opgave van de NDFF (1), zie bijlage 2), verspreidingsatlassen, waarnemingsoverzichten, websites en rapporten zijn met een eigen nummer in de literatuurlijst opgenomen. Gegevens uit deze bronnen worden bij het bespreken van de verschillende soortengroepen alleen genoemd indien ze een meerwaarde voor het onderzoek hebben.

BRONNEN

Het onderzoeksgebied is begin september 2011 bezocht om een indruk te krijgen van de terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied, de omgeving en de voorkomende flora en fauna (zie ook paragraaf 6.1). Gezien de aard van het onderzoeksgebied en op basis van de indruk die van het onderzoeksgebied is verkregen, de kennis over leefgebieden van soorten en de beschikbare gegevens, kan van alle soortengroepen met voldoende zekerheid een oordeel worden gegeven over het voorkomen van beschermde soorten in het gebied.

VELDBEZOEK

4.1

Vaatplanten

In het onderzoeksgebied staan op het parkeerterrein zomereiken en heggen van Spaanse aak. Langs de oostzijde staat een bomenrij met gewone es en enkele berkenbomen. Rondom de bibliotheek staat een heg van taxus. In de tuin groeien een potentillastruik, hertshooi, lavendel, caryopsis, berk en staan enkele exemplaren zomereik, gewone esdoorn en berk. In tuinen bij het voormalig politiebureau staan soorten als walnoot, blauwe regen, klimhortensia buddleja, es, een beukenhaag en forsythia.

INVENTARISATIE

Uit de geraadpleegde bronnen (1, bijlage 2) komen de licht beschermde soorten brede wespenorchis en zwanenbloem naar voren. Hoewel niet waargenomen tijdens het veldbezoek, is het mogelijk dat brede wespenorchis in het onderzoeksgebied voorkomt. Brede wespenorchis is een soort die veel voorkomt op beschaduwde plekken in stedelijke omgeving, bijvoorbeeld aan de voet van bomen of in borders tussen de klimop. Tevens zijn de middelzwaar beschermde soorten waterdrieblad, gele helmblom, veldsalie en lange ereprijs waargenomen. Waterdrieblad en zwanenbloem zijn water- en oeverplanten en komen gezien het vereiste biotoop niet in het onderzoeksgebied voor. De overige middelzwaar beschermde soorten zijn tijdens het veldbezoek niet waargenomen. In stedelijk gebied zijn van deze soorten ook geen natuurlijke standplaatsen te verwachten.

EFFECTEN/CONCLUSIE

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vaatplanten ontstaan. In borders of tuinen kunnen mogelijk exemplaren brede wespenorchis voorkomen. Brede wespenorchis is een licht beschermde soort waarvoor bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling geldt. Ten behoeve van de plannen gaan geen zwaarder beschermde soorten verloren.

4.2

Zoogdieren - vleermuizen

INVENTARISATIE

De bebouwing in het onderzoeksgebied is tijdens het verkennend veldbezoek onderzocht op de geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen. Hierbij is vastgesteld dat de Jumbo supermarkt geschikte invliegopeningen biedt door de aanwezigheid van open stootvoegen. Vleermuizen vinden hiermee toegang tot achterliggende ruimte in de spouw. Het voormalig politiebureau heeft ook enkele open stootvoegen aan de westzijde; deze zaten ten tijde van het veldbezoek echter vol spinrag en waren niet in gebruik door vleermuizen. Aan de achterzijde van het gebouw zijn boeiborden aanwezig. Het is mogelijk dat vleermuizen via openingen achter boeiborden toegang vinden tot restruimtes onder het dak of de spouw. Bewoners geven aan dat zij in het verleden grote aantallen vleermuizen uit de bebouwing hebben zien vliegen, zowel aan de voor- als achterzijde. Mevrouw Waning van Stichting Natuurbehoud Noordoost Overijssel heeft via een brief aan de gemeente Hardenberg d.d. 31 december 2012 laten weten op de hoogte te zijn van de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing. Te verwachten soorten zijn gewone dwergvleermuis, laatvlieger en eventueel ruige dwergvleermuis. Deze soorten komen deels ook uit de bronnen naar voren (1, bijlage 2).

In het bibliotheekgebouw zijn geen potentiële invliegopeningen waargenomen. Dit gebouw heeft een plat dak waarvan de open stootvoegen voorzien zijn van een insectenrooster. Door de ontwikkelingen gaan geen lijnvormige landschapselementen verloren die als vliegroute van vleermuizen kunnen dienen. Gezien de beperkte hoeveelheid opgaand groen zal het onderzoeksgebied ook geen hoge waarde hebben als foeragegebied voor vleermuizen. Verblijfplaat-

sen van vleermuizen zijn jaarrond streng beschermd, ook als ze tijdelijk niet in gebruik zijn. Om het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in de Jumbo supermarkt en het voormalig politiebureau vast te stellen, dan wel uit te sluiten, is nader onderzoek uitgevoerd.

Op 4 juni, 8 juli, 22 augustus en 19 september 2013 is de Jumbo supermarkt in de avonduren geïnventariseerd op de aanwezigheid van vleermuizen, het voormalig politiebureau op 20 april, 1 juni, 8 juli, 25 augustus en 18 september 2014. Het nader onderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol², dat is opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus, de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. De methode en weersomstandigheden zijn beschreven in paragraaf 6.1. Tijdens de veldbezoeken zijn de soorten gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), rosse vleermuis (*Nyctolus noctula*) en laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) waargenomen.

NADER ONDERZOEK

Inventarisaties Jumbo-supermarkt

Op 4 juni 2013 werd de eerste vleermuis om 22.34 uur gehoord. Het betrof een rosse vleermuis, enkele malen heen en weer vliegend in noord-zuidelijke richting over de bebouwing. Om 22.37 uur werd een gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen boven de tuin achter de woning aan de Julianastraat 71. Om 22.49 uur en 22.50 uur vloog boven dezelfde tuin een laatvlieger. Later op de avond is alleen om 23.37 uur nog een laatvlieger waargenomen op het parkeerterrein ten oosten van de Jumbo.

4 JUNI 2013

Op 8 juli 2013 werden wederom weinig vleermuizen in en nabij het onderzoeksgebied waargenomen. De eerste waarneming betrof een gewone dwergvleermuis om 22.42 uur (43 minuten na zonsondergang). Deze foerageerde enkele minuten boven de tuin van woning aan de Julianastraat 69. Nabij het onderzoeksgebied zijn daarna tot 23.00 uur geen waarnemingen van vleermuizen meer gedaan. Om 23.06 uur is aan de noordoostzijde van het parkeerterrein ten oosten van de Jumbo een gewone dwergvleermuis waargenomen. Om 23.26 uur vloog eveneens een gewone dwergvleermuis langs, ter hoogte van de Hortensiastraat ten noorden van het onderzoeksgebied.

8 JULI 2013

Op 22 augustus 2013 werd de eerste vleermuis om 21.08 uur waargenomen (19 minuten na zonsondergang). Het betrof een gewone dwergvleermuis foeragerend boven de achtertuinten van woningen aan de Julianastraat 71 en 69. Ook om 21.12 uur, 21.28 uur en 21.29 uur werd hier een gewone dwergvleermuis waargenomen. Om 21.29 uur liet dit exemplaar ook sociale lokroepjes horen. Mannetjes gewone dwergvleermuis laten in deze tijd lokroepjes horen om vrouwtjes naar het paarverblijf te lokken. Dit doen zij in een wijde straal rondom de verblijfplaats en met de hoogste intensiteit direct bij de verblijfplaats. De waarnemingen op deze avond duiden echter niet op de aanwezig-

22 AUGUSTUS 2013

---

² GaN, NGB en Zoogdiervereniging, 2011 Vleermuisprotocol versie 30 maart 2011, Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus en Zoogdiervereniging, www.gegevensautoriteitnatuur.nl, Utrecht.

heid van een paarverblijfplaats in het onderzoeksgebied. Overige waarnemingen in de omgeving van het onderzoeksgebied betreffen waarnemingen van laatvlieger om 21.28 uur, 21.44 uur, 22.08 uur, 22.09 uur en 22.10 uur ten westen en ten zuiden van het pand met het voormalige politiebureau. Dit voormalige politiebureau ligt ten oosten van het bibliotheekgebouw, aan de Gentiaanstraat 4. Om 21.42 uur is een overvliegende rosse vleermuis waargenomen in de Gentiaanstraat. Boven het parkeerterrein ten oosten van de Jumbo supermarkt werd om 22.15 uur korte tijd een gewone dwergvleermuis gehoord.

19 SEPTEMBER 2013

Op 19 september 2013 werd om 20.31 uur (46 minuten na zonsondergang) de eerste vleermuis waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis, foeragerend boven de tuin van de woning aan de Julianastraat 71. Ook om 20.41 uur en 21.01 uur werd op deze locatie een gewone dwergvleermuis waargenomen. Om 20.52 uur vloog een ruige dwergvleermuis vanuit het zuiden over, richting het noorden. Er zijn deze avond geen vleermuizen met sociale lokroepjes waargenomen.

Inventarisatie voormalig politiebureau

20 APRIL

Op 20 april is gezocht naar tekenen van de aanwezigheid van vleermuizen in de bebouwing. Deze avond is om 21.04 uur (18 minuten na zonsondergang) een uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen aan de achterzijde van het politiebureau. De exacte locatie van uitvliegen is niet vastgesteld. Verder is deze avond nog enkele malen een langsvliegende gewone dwergvleermuis gehoord nabij de bebouwing.

1 JUNI

Op 1 juni werd de eerste vleermuis om 22.18 uur (28 minuten na zonsondergang) waargenomen. Het betrof een gewone dwergvleermuis die aan de voorzijde van het pand, vanachter de witte boeiboorden uitvloog. Dit exemplaar bleef vervolgens tot 22.40 uur foerageren rond de bomen en langs de voorgevel van de bebouwing.

Aan de achterkant van de bebouwing zijn tussen 22.00 uur en 22.53 uur meerdere waarnemingen gedaan van langsvliegende en foeragerende exemplaren gewone dwergvleermuis. Ook is 22.38 uur en 22.42 uur een overvliegende laatvlieger gesignaleerd.

Deze avond zijn wel uitwerpselen van vleermuizen gevonden op het plat dak aan de achterzijde van de bebouwing, maar op deze locatie zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen.

Uitvlieglocatie gewone dwergvleermuis

Op 8 juli zijn alleen aan de achterzijde van de bebouwing waarnemingen van vleermuizen gedaan. Tussen 22.00 uur (1 minuut na zonsondergang) en 22.17 uur foerageerde een gewone dwergvleermuis boven de achtertuinten van Zwiersstraat 24 en 26. Tot slot is om 22.48 uur een laatvlieger overvliegend richting het oosten waargenomen.

8 JULI

Op 25 augustus 2014 werd de eerste vleermuis om 20.51 uur (8 minuten na zonsondergang) aan de achterzijde van de bebouwing waargenomen; het betrof een ruige dwergvleermuis die overvloog richting het westen. Aan de achterzijde van de bebouwing zijn verder louter overvliegende exemplaren van gewone dwergvleermuis waargenomen.

25 AUGUSTUS

Rond een boom aan de voorzijde van de bebouwing is om 21.14 uur en gedurende 10 minuten een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast is tweemaal de sociale roep van een gewone dwergvleermuis gehoord. In deze tijd van het jaar duidt een sociale roep op de aanwezigheid van een baltsend mannetje. Tot slot is nog tweemaal een hoog overvliegende rosse vleermuis waargenomen.

Op 18 september werd de eerste vleermuis om 20:05 uur (17 minuten na zonsondergang) waargenomen. Het betrof een foeragerende gewone dwergvleermuis nabij Gentiaanstraat 22. Dit exemplaar is tot 20.18 uur nog enkele malen foeragerend waargenomen aan de voorzijde van het voormalig politiebureau. Aan de achterzijde van de bebouwing is om 20.27 uur een baltsende gewone dwergvleermuis gehoord. Dit exemplaar kroop om 20.30 uur weg achter de boeiboorden boven het plat dak.

18 SEPTEMBER

Gedurende de avond zijn verder nog enkele overvliegende exemplaren van laatvlieger en rosse vleermuis waargenomen.

Invlieglocatie gewone dwergvleermuis boven plat dak

FUNCTIES

Jumbo-supermarkt

Op basis van de inventarisaties is vastgesteld dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen in de Jumbo supermarkt aanwezig zijn. Wel zijn de tuinen ten zuiden van de Jumbo supermarkt door enkele exemplaren in gebruik als foerageergebied, aan het begin van de avond. Op basis van de beperkte totale duur van de aanwezigheid van foeragerende vleermuizen betreft het hier geen hoogwaardig foerageergebied. In de omgeving is daarnaast veel soortgelijk jachtgebied voor vleermuizen aanwezig.

Voormalig politiebureau

Op basis van de inventarisaties is vastgesteld dat in het voormalig politiebureau verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. De exacte uitvlieglocatie van de gewone dwergvleermuis op 20 april is niet vastgesteld. Gezien de aangetroffen uitwerpselen op het plat dak bij de inventarisatie op 1 juni en het feit dat op 18 september een invliegend exemplaar is waargenomen boven de betreffende locatie op het platdak, is het zeer waarschijnlijk dat op 20 april dezelfde locatie in gebruik was als verblijfplaats. Gezien de data van waarnemingen betreft de locatie aan de achterzijde een verblijfplaats met zowel een functie als zomerverblijfplaats als paarverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. De locatie aan de voorzijde betreft een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis. Via de boeiborden vinden de vleermuizen naar verwachting toegang tot de ruimte tussen het dak en het plafond van de bebouwing. Gezien de data van de waarnemingen (vroeg en laat in het seizoen) en het type locatie (verwarmd door uitstralende warmte uit woning) is het waarschijnlijk dat de verblijfplaats aan de achterzijde tevens als winterverblijfplaats wordt gebruikt.

De waarnemingen betreffen allemaal individuele verblijfplaatsen; er zijn geen waarnemingen gedaan die duiden op de aanwezigheid van kolonies.

Boven de tuin van Gentiaanstraat 4 is enkele malen een foeragerende gewone dwergvleermuis waargenomen. Gezien de beperkte totale duur van foerageren betreft het hier geen hoogwaardig foerageergebied.

Jumbo-supermarkt

Het nader onderzoek naar vleermuizen heeft uitgewezen dat er geen verblijfplaatsen in de Jumbo supermarkt aanwezig zijn. De tuinen ten zuiden van het onderzoeksgebied zijn wel onderdeel van het foerageergebied, maar het betreft hier zeker geen hoogwaardig foerageergebied. Ook na de ontwikkelingen blijft de omgeving van het onderzoeksgebied naar verwachting geschikt als foerageergebied.

EFFECTEN

Voormalig politiebureau

Met de sloop van het voormalig politiebureau gaan twee verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vleermuizen ontstaan. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Door sloop van het voormalig politiebureau gaan twee verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. Dit is in strijd met artikel 11 van de Flora- en faunawet. Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens individuen van gewone dwergvleermuis worden verwond en/of gedood. Het verwonden en/of doden van individuen is in strijd met artikel 9 van de Flora- en faunawet.

CONCLUSIE

Ten behoeve van de ontwikkelingen worden met betrekking tot de overige bebouwing geen verbodsovertredingen ten aanzien van vleermuizen verwacht.

Met betrekking tot de hiervoor genoemde verbodsovertredingen dient een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) van het Ministerie van Economische Zaken heeft voor gewone dwergvleermuis een soortenstandaard opgesteld waarin onder meer voorwaarden voor een ontheffingsaanvraag worden voorgesteld (10). Bij het nemen van voldoende (mitigerende) maatregelen lijkt een ontheffing voor het voorgenomen plan verleenbaar. Voorafgaand aan de sloop kunnen tijdig vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Daarnaast kan bij de planning voldoende rekening worden gehouden met kwetsbare perioden. Gezien de aangetroffen verblijfsfunctie kan dan ook worden gesteld dat de staat van instandhouding van de betreffende soorten ter plaatse niet negatief wordt beïnvloed.

OPLOSSINGEN

4.3

Zoogdieren - overige

INVENTARISATIE	Het onderzoeksgebied heeft voor overige zoogdieren weinig waarde, aangezien een groot gedeelte verhard is en gezien de ligging in stedelijk gebied. In het onderzoeksgebied kunnen licht beschermde soorten als egel, bosmuis en huisspitsmuis voorkomen. Uit de geraadpleegde bronnen blijkt dat in de directe omgeving ook de middelzwaar beschermde soorten eekhoorn en steenmarter zijn waargenomen. Bewoners melden ook dat eekhoorn in bomen bij het parkeerterrein is waargenomen. Vanuit bosgebieden in de omgeving trekken eekhoorns soms stedelijk gebied in op zoek naar voedsel. In het onderzoeksgebied is geen nestplaats van eekhoorn aanwezig. Er zijn ook geen sporen van steenmarter in het onderzoeksgebied aangetroffen.
EFFECTEN	Ten behoeve van de ontwikkelingen zal de bodem worden vergraven, waardoor leefgebied van de voorkomende soorten verloren gaat en enkele vaste verblijfplaatsen worden vernietigd en verstoord. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood. De verwachting is dat het onderzoeksgebied na inrichting een vergelijkbare waarde voor zoogdieren zal hebben.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep overige zoogdieren ontstaan. In het onderzoeksgebied komen enkele licht beschermde soorten voor. Vaste verblijfplaatsen van deze soorten kunnen worden vernietigd en verstoord (artikel 11) als gevolg van de ontwikkelingen. Ook kunnen enkele exemplaren worden gedood (artikel 9). In het geval van ruimtelijke ontwikkelingen geldt voor licht beschermde soorten een vrijstelling voor de artikelen 9 tot en met 11. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. In het kader van de voorgenomen activiteiten is een ontheffingsaanvraag voor deze soorten niet aan de orde. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.
ZORGPLICHT	Om invulling te geven aan de zorgplicht is het zeer wenselijk dat het onderzoeksgebied voor aanvang van de werkzaamheden zo veel mogelijk ongeschikt voor dieren wordt gemaakt. Dit kan onder meer worden bewerkstelligd door de vegetatie in het terrein enkele dagen voor aanvang van de werkzaamheden kort af te maaien. In de tussenliggende dagen zullen diersoorten zoals (spits)muizen het terrein verlaten, omdat er niet voldoende dekking aanwezig is.

4.4

Vogels

INVENTARISATIE	Het onderzoeksgebied is door de aanwezigheid van bomen en struiken geschikt broedgebied voor vogels van tuin en park. In het onderzoeksgebied zullen vogels als merel, houtduif en roodborst tot broeden komen. In het onderzoeksge-
----------------	--

bied zijn in het najaar van 2011 enkele nesten aangetroffen, mogelijk van roek. Er is daarom voorafgaand aan de inventarisaties in het kader van het vleermuizenonderzoek onderzocht of deze nesten door roek in gebruik zijn. Tijdens de veldbezoeken op 4 juni, 8 juli, 22 augustus en 19 september 2013 zijn echter geen waarnemingen (zoals uitwerpselen en verloren nestmateriaal) gedaan die duiden op aanwezigheid van roeken. Evenmin zijn roeken nabij het parkeerterrein waargenomen of gehoord. Ook uit de gegevens van de NDFF (1) komen geen waarnemingen van roek in het onderzoeksgebied naar voren. In de omgeving (ten oosten en ten noorden van het onderzoeksgebied) zijn wel kolonies van roeken bekend.

Verblijfplaatsen van overige vogels die gebruikmaken van een vaste verblijfplaats worden evenmin in of direct rond het onderzoeksgebied verwacht. In een berk in de zuidwesthoek van het parkeerterrein is een nest van ekster waargenomen.

Het broed- en foerageergebied van een aantal vogelsoorten zal enigszins veranderen als gevolg van de ontwikkelingen. Indien de werkzaamheden tijdens het broedseizoen worden opgestart, kunnen nesten van broedvogels worden verstoord. Er gaan door de ontwikkelingen geen verblijfplaatsen van vogels met een jaarrond beschermde nestplaats verloren.

EFFECTEN

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vogels ontstaan. Alle vogelsoorten (uitgezonderd exoten) zijn beschermd. Ontheffing voor het vernielen en verstoren van bewoonde nesten van vogels (artikel 11) wordt in principe niet verleend. Men kan er in dit onderzoeksgebied van uitgaan dat geen verbodsbepalingen worden overtreden als buiten het broedseizoen wordt gewerkt of als voor het broedseizoen wordt begonnen en de werkzaamheden continu voortduren. Als de werkzaamheden voor het broedseizoen worden gestart en continu voortduren, zullen broedvogels een rustiger broedplaats (op enige afstand) zoeken en niet door de werkzaamheden worden gestoord. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. Voor de meeste vogels geldt evenwel dat het broedseizoen van ongeveer 15 maart tot 15 juli loopt.

CONCLUSIE

4.5

Amfibieën, reptielen en vissen

Gezien de ligging in verstedelijkt gebied, vormt het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied voor amfibieën, reptielen en vissen. In het onderzoeksgebied zelf en de directe omgeving is ook geen oppervlaktewater aanwezig.

INVENTARISATIE

Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroepen amfibieën, reptielen en vissen ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

CONCLUSIE

4.6

Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

INVENTARISATIE	Het onderzoeksgebied vormt geen geschikt leefgebied voor beschermde ongewervelde dieren. In het onderzoeksgebied zelf en de directe omgeving is ook geen oppervlaktewater aanwezig. In het onderzoeksgebied kunnen wel enkele algemene, niet beschermde soorten worden verwacht, zoals atalanta, dagpauwoog en kleine vos.
CONCLUSIE	Op basis van het veldbezoek is een voldoende beeld van de soortengroepen dagvlinders, libellen en overige ongewervelden ontstaan. Als gevolg van de ontwikkelingen worden er geen verbodsovertredingen verwacht.

C o n c l u s i e e n c o n s e q u e n t i e s

5.1

B e s c h e r m d e g e b i e d e n

Beschermde gebieden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur liggen op ruime afstand van het onderzoeksgebied en zijn hiervan gescheiden door bebouwing en infrastructuur. Gezien de aard van de ingrepen zijn geen negatieve effecten op deze gebieden te verwachten. Voor deze activiteit is daarom geen vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 nodig. De activiteit is op het punt van natuur niet in strijd met de Omgevingsvisie Overijssel en de Omgevingsverordening Overijssel 2009.

5.2

B e s c h e r m d e s o o r t e n

Uit het onderzoek komt naar voren dat het onderzoeksgebied een beperkte natuurwaarde kent. Wanneer bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen van vogels (zie voorwaarden paragraaf 4.4) worden, behalve voor vleermuizen, geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet overtreden.

Voor de aanwezige licht beschermde soorten geldt een vrijstelling van de verboden in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. Wel blijft de zorgplicht van toepassing.

Op basis van het veldbezoek en de geraadpleegde bronnen is een voldoende beeld van de soortengroep vleermuizen ontstaan. Alle vleermuissoorten, alsmede hun vaste verblijfplaatsen zijn streng beschermd. Door sloop van het voormalig politiebureau gaan twee verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis verloren. Dit is in strijd met artikel 11 van de Flora- en faunawet. Bij het onzorgvuldig uitvoeren van de werkzaamheden kunnen tevens individuen van gewone dwergvleermuis worden verwond en/of gedood. Het verwonden en/of doden van individuen is in strijd met artikel 9 van de Flora- en faunawet.

VLEERMUIZEN

Ten behoeve van de ontwikkelingen worden met betrekking tot de overige bebouwing geen verbodsovertredingen ten aanzien van vleermuizen verwacht.

5.3

Uitvoerbaarheid

Uit het onderzoek naar effecten op beschermde natuurwaarden blijkt dat de aanwezige natuurwaarden op voorhand geen belemmeringen behoeven te vormen voor de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. In het kader van de sloop van het voormalig politiebureau dient ten aanzien van de verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis wel een ontheffing van de Flora- en faunawet te worden verkregen. Het is waarschijnlijk dat een dergelijke ontheffing kan worden verkregen.

Voorafgaand aan de sloop kunnen tijdig vervangende verblijfplaatsen worden gerealiseerd. Daarnaast kan bij de planning voldoende rekening worden gehouden met kwetsbare perioden. Gezien de aangetroffen verblijfsfunctie kan dan ook worden gesteld dat de staat van instandhouding van de betreffende soorten ter plaatse niet negatief wordt beïnvloed. De te nemen maatregelen dienen in een ecologisch activiteitenplan te worden verwoord om vervolgens in het kader van een ontheffingsaanvraag artikel 75 van Flora- en faunawet aan de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken ter beoordeling te worden voorgelegd.

Het is aan het bevoegd gezag om de visie dat er geen sprake zal zijn van negatieve effecten op beschermde gebieden en een noodzaak tot vergunningen te bevestigen.

Gezien de aangetroffen soorten en de in dit rapport opgenomen voorziene plannen en activiteiten behoudt dit onderzoek drie jaar zijn geldigheid voor een wettelijke of juridische procedure. Dit betreft een ontheffing voor de Flora- en faunawet of een activiteit waarop de Algemene wet bestuursrecht van toepassing is (onder andere een besluit voor de Wro). Bij aanpassingen van het oorspronkelijke plan en veranderingen in de terreinomstandigheden van het onderzoeksgebied, die kunnen leiden tot andere inzichten met betrekking tot natuurwaarden, zal een actualisatie van het onderzoek moeten plaatsvinden. Dit geldt ook wanneer het beleid voor beschermde gebieden in de omgeving verandert.

B r o n n e n

6 . 1

V e l d b e z o e k

Het onderzoeksgebied en omgeving zijn op 1 september 2011 bezocht door mevrouw drs. A.A. Schwab om een indruk te krijgen van het terrein en het voorkomen van planten- en diersoorten. Tijdens het bezoek zijn plantensoorten genoteerd, maar zijn verder geen volledige vegetatieopnamen gemaakt. Het was een half bewolkte dag met een maximumtemperatuur van 18 °C en een zwakke westenwind.

VERKENNEND VELDBEZOEK

Op 4 juni, 8 juli, 22 augustus en 19 september 2013 is de Jumbo supermarkt in de avond bezocht ten behoeve van een inventarisatie van vleermuizen. Het voormalig politiebureau is onderzocht op 20 april, 1 juni, 8 juli, 25 augustus en 18 september 2014. Het onderzoek is uitgevoerd op basis van het vleermuisprotocol dat is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging (ZV) in overleg met de Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het toepassen van het protocol geeft grote mate van zekerheid dat de DLG geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag en dat het onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure.

AANVULLEND ONDERZOEK
VLEERMUIZEN

Vleermuizen maken gebruik van echolocatie om zich te oriënteren in een gebied en voor het lokaliseren van prooien tijdens de jacht. Echolocatie vindt plaats door middel van ultrasone geluiden die de vleermuis produceert en deze zijn soortspecifiek (frequentie en ritme). Met behulp van een ultrasounddetector (batdetector) kunnen deze geluiden voor mensen hoorbaar worden gemaakt. Bij het onderzoek is gebruikgemaakt van Pettersson D240x ultrasounddetectoren. Met een Edirol R 09-RH zijn geluidsopnamen gemaakt die later zijn geanalyseerd met behulp van het programma WafeSurfer 1.8.5. Alle vier inventarisaties vonden plaats onder gunstige weersomstandigheden (zie tabel 1). Het tijdstip van het uit de verblijfplaats vliegen van vleermuizen is soortspecifiek en vindt globaal enige tijd na zonsondergang plaats. De inventarisaties zijn telkens uitgevoerd door twee onderzoekers. De inventarisaties zijn uitgevoerd door mevrouw drs. A.A. Schwab en de heren drs. R.G. Meijer, ing. D.J. Venema en T. Dolstra.

Tabel 1. Omstandigheden tijdens de inventarisaties

Datum	Tijdsduur	Zonsondergang	Weer	Temperatuur
04-06-2013	22.00-00.00	21.54	Half bewolkt en zwakke wind	18 °C ->16 °C
08-07-2013	22.00-00.00	21.59	Helder en zwakke wind	20 °C->17 °C
22-08-2013	20.45-22.45	20.49	Licht bewolkt en zwakke wind	23 °C->22 °C
19-09-2013	19.45-21.45	19.45	Bewolkt en matige wind	14 °C->12 °C
20-04-2014	20.45-21.45	20.46	Onbewolkt en zwakke wind	18 °C->15 °C
01-06-2014	21.45-23.45	21.50	Onbewolkt en zwakke wind	17 °C->15 °C
08-07-2014	22.00-0.00	21.59	Bewolkt en zwakke wind	17 °C->15 °C
25-08-2014	20.45-22.45	20.43	Bewolkt en windstil	16 °C->14 °C
18-09-2014	19.45-21.45	19.48	Onbewolkt en windstil	22 °C->17 °C

6.2

Gegevens

1. Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF). De NDFF is de meeste complete natuurdatabank van Nederland. De NDFF geeft informatie over waarnemingen van beschermde en zeldzame planten en dieren en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens: de Gegevensautoriteit Natuur heeft vastgesteld dat ze kloppen. Informatie is te vinden op www.natuurloket.nl. Een samenvatting van waargenomen soorten is te vinden in de bijlagen.

6.3

Literatuur

2. Bode, A.D., A.J. Dijkstra, B. Hoekstra, R. Hoeve en R. Zollinger, De Zoogdieren van Overijssel: Voorkomen, verspreiding (periode 1970-1998) en ecologie van de in het wild levende zoogdieren. Waanders Uitgevers in samenwerking met de Zoogdierenwerkgroep Overijssel en Natuur en Milieu Overijssel, Zwolle 1999.
3. Dienst Landelijk Gebied, Handreiking Flora- en faunawet, Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling, versie 1.1 (werkkader intern), 31 oktober 2008.
4. Dienst Regelingen, Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen, brief met referentie ffw2009.corr.046, 26 augustus 2009.
5. Limpens, H., K. Mostert en W. Bongers, Atlas van de Nederlandse vleurmuizen: Onderzoek naar verspreiding (periode 1986-1993) en ecologie, KNNV Uitgeverij, Utrecht 1997.
6. Meijden, R. van der, Heukels' Flora van Nederland, Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten 2005.
7. Stichting RAVON, Waarnemingenoverzicht 2010 (verspreidingsperiode 2001-2010), RAVON 42, jaargang 13 (4): blz. 105-119.

8. Twisk, P., A. van Diepenbeek, J.P. Bekker, Veldgids Europese zoogdieren, Stichting Uitgeverij KNNV, Zeist 2010.
9. Waarnemingenverslag 2007 'Dagvlinders, libellen en sprinkhanen' (verspreidingsperiode 1999-2006), EIS-Nederland, De Vlinderstichting en de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.
10. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken, Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), maart 2014.

B i j l a g e n

1. Wet- en regelgeving natuurwaarden
2. Samenvatting Nationale Database Flora en Fauna

Bijlage 1. Wet- en regelgeving natuurwaarden

Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot soortenbescherming betreft de Flora- en faunawet en het Besluit Rode lijsten flora en fauna. Relevante wet- en regelgeving met betrekking tot gebiedsbescherming betreft de Natuurbeschermingswet 1998 en het beschermingsregime van de Ecologische Hoofdstructuur. In het navolgende wordt een toelichting op deze wet- en regelgeving gegeven.

Flora- en faunawet

Op 1 april 2002 is de Flora- en faunawet in werking getreden. Het soortenbeleid uit de Vogelrichtlijn van 1979 en de Habitatrichtlijn van 1992 van de Europese Unie is hiermee in de nationale wetgeving verwerkt.

Achter de Flora- en faunawet staat het idee van de zorgplicht voor in het wild levende dieren en planten (zowel beschermde als onbeschermde) en hun leefomgeving. Die zorgplicht houdt in ieder geval in dat iedereen die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen heeft voor flora of fauna, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten. Diegene moet alle maatregelen nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden verwacht om die nadelige gevolgen te voorkomen, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken (artikel 2).

ZORGPLICHT

Volgens de Flora- en faunawet is het verboden om beschermde planten te verwijderen of te beschadigen (artikel 8), beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen (artikel 9) of opzettelijk te verontrusten (artikel 10) en voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen (artikel 11). Ook het rapen of beschadigen van eieren van beschermde dieren is verboden (artikel 12). Tevens moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat enkele van deze verboden indirect worden overtreden door aantasting van bijvoorbeeld het foerageergebied en migratieroutes.

VERBODEN

Beschermde zijn de inheemse zoogdieren (met uitzondering van huismuis, bruine rat en zwarte rat), alle inheemse vogels, amfibieën en reptielen, sommige planten, vissen, vlinders, libellen, kevers en mieren en rivierkreeft, wijngaardslak en Bataafse stroommossel.

BESCHERMDE SOORTEN

Op 23 februari 2005 is de AMvB 2004 betreffende artikel 75 van de Flora- en faunawet in werking getreden. Deze AMvB deelt de in Nederland beschermde soorten in drie beschermingsregimes in. In de 'Lijst van alle soorten beschermd onder de Flora- en faunawet' worden de soorten ingedeeld in drie tabellen. Het gaat hierbij om algemene soorten (soorten uit tabel 1), overige soorten (soorten uit tabel 2) en strikt beschermde soorten (soorten uit tabel 3). Om verwarring te voorkomen, wordt in dit rapport respectievelijk de benaming licht, middelzwaar en streng beschermd gehanteerd.

BESCHERMINGSREGIMES

Licht beschermde soorten (algemene soorten) zijn in Nederland zo algemeen voorkomend dat wordt aangenomen dat ruimtelijke ontwikkelingen de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet negatief beïnvloeden. Voor deze soorten geldt een vrijstelling voor de artikelen 8 tot en met 12 van de Flora- en faunawet. Aan deze vrijstelling zijn geen aanvullende eisen gesteld. De verboden, bedoeld in artikel 9 tot en met 11 van de wet, gelden in het geheel niet ten aanzien van mol, bosmuis en veldmuis. Daarnaast gelden ze niet ten aanzien van huisspitsmuis voor zover dit dier zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevindt.

TABEL 1

Voor middelzwaar beschermde soorten (overige soorten) en vogels geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits wordt gewerkt volgens een door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie goedgekeurde gedragscode (zie hierna). Deze gedragscode moet door de sector of de ondernemer zelf worden opgesteld en ingediend voor goedkeuring. Zolang geen gedragscode is opgesteld, moet voor verstoring van de soorten

TABEL 2

ontheffing worden aangevraagd. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing bij middelzwaar beschermde soorten zijn:

- de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- de activiteit moet een redelijk doel dienen.

TABEL 3	<p>Ontheffing voor streng beschermde soorten en vogels wordt alleen verleend onder strikte voorwaarden. De algemene beleidslijn hierbij is dat de ingrepen zodanig worden gemitigeerd dat er geen effecten zijn te verwachten op het goede voortbestaan van de soort op de locatie van de ingreep. Toetsingscriteria voor het verlenen van een ontheffing zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er mag geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit zijn; - de activiteit mag er niet voor zorgen dat afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er moet een in of bij de wet genoemd belang zijn; - er wordt zorgvuldig gehandeld; - er vindt geen benutting of economisch gewin plaats.
ACTIVITEITENPLAN	<p>Ten behoeve van een ontheffingsaanvraag artikel 75 Flora- en faunawet dient een activiteitenplan te worden opgesteld. In het activiteitenplan worden het doel van de aanvraag en een uitgebreide onderbouwing van de activiteit beschreven. Het vormt de basis van de beoordeling door de Dienst Regelingen van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie.</p>
AFWIJZING	<p>Wanneer door middel van het nemen van mitigerende maatregelen een verbodsovertreding wordt voorkomen, kan het eveneens goed zijn om een activiteitenplan op te stellen om het 'zorgvuldig werken' vast te leggen. Dit activiteitenplan kan via de aanvraagprocedure voor een ontheffing artikel 75 Flora- en faunawet ter beoordeling aan de Dienst Regelingen worden voorgelegd. Hierbij wordt dan ingezet op een goedkeuring van de maatregelen, maar een afwijzing van de ontheffingsaanvraag. Door uitvoering van de maatregelen die in het activiteitenplan zijn beschreven, wordt een overtreding van de Flora- en faunawet namelijk voorkomen en is een ontheffing niet nodig.</p>
GEDRAGSCODE	<p>Een gedragscode is een document waarin wordt aangegeven hoe bij het uitvoeren van activiteiten of werkzaamheden schade aan beschermde planten en dieren wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Ook wordt in de gedragscode aangegeven hoe in de praktijk zorgvuldig wordt gehandeld.</p>
BEOORDELING	<p>Om te voldoen aan de onderzoeksverplichting naar andere eventueel belemmerende regelgeving zoals gesteld in artikel 3.1.6 Bro, is het voldoende dat een ecooloog vaststelt dat er geen ontheffingen volgens artikel 75 Flora- en faunawet nodig zijn of dat deze kunnen worden verkregen (ABRvS 23 augustus 2006). Dit oordeel is geldig wanneer het is gebaseerd op goed onderzoek en juridisch navolgbaar is gedocumenteerd, zoals in voorliggende rapportage is gebeurd. De begrippen 'ecoloog', 'goed onderzoek' en 'rapportage' zijn beschreven in de 'Handreiking Flora- en faunawet, 31 oktober 2008' van de Dienst Landelijk Gebied.</p>

Besluit Rode lijsten flora en fauna

De Rode lijsten zijn officieel door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit vastgesteld (Besluit Rode lijsten flora en fauna, november 2004, gedeeltelijk herzien en aangevuld per september 2009) op grond van de artikelen 1 en 3 van het Verdrag inzake het behoud van wilde dieren en planten en hun natuurlijk leefmilieu in Europa van 19 september 1979 (Verdrag van Bern). Voor het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Veel rode lijstsoorten (vooral planten) worden niet door de Flora- en faunawet beschermd en hebben daardoor geen (duidelijke) juridische status.

De rode lijsten zijn samengesteld aan de hand van twee criteria, te weten de trend en de zeldzaamheid. De rode lijstsoorten worden ingedeeld in de volgende categorieën, met de daarbij behorende trend en zeldzaamheid:

SAMENSTELLING

- **UW** uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu afwezig op wereldschaal;
- **UWW** in het wild uitgestorven op wereldschaal: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig op wereldschaal, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **VN** verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu afwezig in Nederland;
- **VNW** in het wild verdwenen uit Nederland: maximaal afgenomen en nu in het wild afwezig in Nederland, maar in Nederland nog wel in gevangenschap gehouden of gekweekt;
- **EB** ernstig bedreigd: zeer sterk afgenomen en nu zeer zeldzaam;
- **BE** bedreigd: sterk afgenomen en nu zeldzaam tot zeer zeldzaam, of zeer sterk afgenomen en nu zeldzaam;
- **KW** kwetsbaar: matig afgenomen en nu vrij tot zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen en nu vrij zeldzaam;
- **GE** gevoelig: stabiel of toegenomen, maar zeer zeldzaam, of sterk tot zeer sterk afgenomen, maar nog algemeen.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet uit 1967 voldeed niet meer aan de eisen die internationale verdragen en Europese verordeningen aan natuurbescherming stellen. Daarom is op 1 oktober 2005 de Natuurbeschermingswet 1998 van kracht geworden, die de gebiedsbescherming van nationaal begrensde natuurgebieden bundelt. Daarmee zijn de bepalingen vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de Natuurbeschermingswet 1998 verwerkt.

De volgende gebieden worden aangewezen en beschermd op grond van de Natuurbeschermingswet 1998:

BESCHERMDE GEBIEDEN

- Natura 2000-gebieden (Vogelrichtlijn- en Habitatrichtlijngebieden);
- staatsnatuurmonumenten en beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Verder is deze wet de basis voor het nationale Natuurbeleidsplan (structuurvisie) waarin de Ecologische Hoofdstructuur is geregeld.

Voor activiteiten of projecten die schadelijk zijn voor de beschermde natuur geldt een vergunningplicht. Hierdoor is in Nederland een zorgvuldige afweging gegarandeerd bij projecten die gevolgen kunnen hebben voor natuurgebieden. Meestal verlenen Gedeputeerde Staten van de provincies de vergunningen, maar bij landsbelangoverschrijdende gebieden doet de minister van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie dit.

VERGUNNING

Bij projecten, plannen en activiteiten in of in de omgeving van een beschermd gebied moet in een vooroverleg tussen het bevoegd gezag en de initiatiefnemer (samen met zijn ecologisch adviseur), worden ingeschat of de voorgestane ontwikkeling een significant negatief effect op dit gebied tot gevolg kan hebben. In deze oriëntatiefase vindt een globale toetsing plaats, de zogenaamde voortoets, waardoor een indicatie van de mogelijke negatieve gevolgen wordt verkregen. Op deze manier kan worden bepaald hoe de verdere procedure dient te worden doorlopen en of vergunningverlening aan de orde is. Het bevordert de voortgang van het proces wanneer de initiatiefnemer een aantal globale onderzoeksgegevens voor dit vooroverleg aanlevert. In voorliggend rapport heeft de ecooloog die gegevens beschreven.

ORIËNTATIEFASE/VOORTOETS

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door de ecooloog wordt gegeven, is voor de Natuurbeschermingswet 1998 het oordeel van het bevoegd gezag nodig (zie ook Vergunning). Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

VERGUNNINGAANVRAAG	<p>Wanneer er geen wetenschappelijke zekerheid bestaat dat er geen significant negatief effect is, moet een passende beoordeling worden uitgevoerd. Indien er mogelijk wel een negatief effect is, maar dit zeker niet significant is, moet een verslechterings- en verstoringsstoets worden gedaan. Voor beide toetsen moet de initiatiefnemer de gegevens aanleveren in de vorm van een natuurbeschermingswetrapport. Het bevoegd gezag toetst deze rapportage op verzoek van de initiatiefnemer. In beginsel verleent het bevoegd gezag alleen een vergunning als zekerheid is verkregen dat de activiteit de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aantast. Indien een gebied alleen of mede op grond van een eerdere aanwijzing als natuurmonument is aangewezen, geldt voor dat zelfstandige gebied of voor die specifieke aanwijzingscriteria een lichter afwegingskader met een zekere bestuurlijke vrijheid.</p>
ADC-CRITERIA	<p>Wanneer het bevoegd gezag een passende beoordeling nodig acht, moet rekening worden gehouden met de ADC-criteria. Het project moet dan achtereenvolgens worden beoordeeld op: mogelijke (A) alternatieven, (D) dwingende reden van groot openbaar belang en verplichte (C) compensatie. Veel projecten zullen niet aan deze criteria voldoen. Het kan daarom gunstig zijn om bij twijfel over effecten een uitgebreider vooronderzoek te doen in de vorm van een natuurbeschermingswetonderzoek. Een interactief proces tussen de onderzoekers, de initiatiefnemer en zijn ontwerpers, biedt daarnaast de mogelijkheid om het plan zo bij te stellen dat significant negatieve effecten worden voorkomen.</p>
INSTANDHOUDINGSDOELEN	<p>De omvang van de effecten wordt getoetst aan de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende beschermd gebied. Deze doelstellingen zijn of worden opgenomen in de aanwijzingsbesluiten en de beheerplannen. In het aanwijzingsbesluit van een Natura 2000-gebied staat vanwege welke soorten en habitatten en om welke reden het gebied is aangewezen. De instandhoudingsdoelstellingen van een gebied mogen niet worden geschaad.</p>
AANGEWEZEN	<p>Ten tijde van het schrijven van dit rapport zijn nog niet alle aanwijzingsbesluiten voor de 162 Natura 2000-gebieden klaar. De laatste stand van zaken met betrekking tot de (definitieve) aanwijzingsbesluiten is te vinden op de internetsite van het Ministerie van EL&I (gebiedendatabase). Zolang definitieve aanwijzing nog niet heeft plaatsgevonden, wordt getoetst aan de bestaande gebiedsdocumenten of de conceptaanwijzingsbesluiten.</p>
BEHEERPLANNEN	<p>Voor alle Natura 2000-gebieden moeten beheerplannen worden opgesteld. In een beheerplan wordt vastgelegd hoe en wanneer de doelen voor een gebied worden gehaald (instandhoudingsdoelstellingen). Activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden (landbouw, recreatie, waterbeheer) die negatieve effecten op de natuur(doelen) hebben, kunnen ook in het beheerplan worden geregeld, waarmee een integrale aanpak wordt bewerkstelligd. Een beheerplan moet binnen drie jaar na aanwijzing als Natura 2000-gebied worden vastgesteld. Sinds 1 september 2009 zijn voor ruim 80 van de 168 gebieden conceptbeheerplannen beschikbaar.</p> <p>Ecologische Hoofdstructuur</p> <p>De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is een samenhangende structuur van gebieden met een speciale natuurkwaliteit (doelen). De EHS moet biodiversiteit en duurzame natuurkwaliteit in Nederland waarborgen. De EHS is een beleidsconcept dat zijn wortels heeft in het Nationaal Natuurbeleidsplan van 1990 en een vervolg heeft gekregen in de Nota Ruimte van 2006. Provincies zijn verantwoordelijk voor de realisering van de EHS. In het Streekplan, het Provinciaal Omgevingsplan en/of de Provinciale Ruimtelijke Verordening is dit als beleidsdoel opgenomen.</p>
BESCHERMDE GEBIEDEN	<p>De EHS bestaat uit:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bestaande natuurgebieden; - toekomstige natuurgebieden; - beheergebieden.

Voor de EHS geldt het beschermings- en compensatieregime uit de Nota Ruimte, zoals uitgewerkt in de Spelregels EHS (Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS). In het geval van een ruimtelijke procedure worden ingrepen bij EHS-gebieden door het bevoegd gezag, het college van Gedeputeerde Staten van de provincie, getoetst. Wezenlijke kenmerken en waarden van de EHS mogen niet worden aangetast. Aantasting wordt alleen verdedigbaar geacht als aantoonbaar is dat het project van groot openbaar belang is en er geen redelijk alternatief bestaat. Hier geldt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe. De aantasting moet zoveel mogelijk worden gemitigeerd. Restschade moet worden gecompenseerd.

BESCHERMING

In tegenstelling tot de beoordeling in het kader van de Flora- en faunawet, die door een ecooloog wordt gegeven, is in het geval van effecten op de EHS het oordeel van het bevoegd gezag nodig. Dit komt overeen met de Natuurbeschermingswet 1998. Het college van Gedeputeerde Staten van de betreffende provincie is gewoonlijk het bevoegd gezag. In voorliggend rapport levert de ecooloog wel de argumenten voor dat besluit. Teneinde te voldoen aan artikel 3.1.6 Bro moet het oordeel van het bevoegd gezag deel uitmaken van de besluitvorming in de planologische procedure.

BEOORDELING

**Bijlage 2. Samenvatting Nationale Database Flora en Fauna
(d.d. 09-10-2013)**

geraadpleegd op:	9-10-2013
zoekcriteria:	vanaf 01-01-2000 km-hok 227-513 beschermde soorten Ffw alleen volledig binnen zoekgebied
resultaat:	211 records

Soort	Soortengroep	Bescherming
Brede wespenorchis	vaatplant	licht
Hermelijn	zoogdier	licht
Mol	zoogdier	licht
Egel	zoogdier	licht
Wezel	zoogdier	licht
Zwanenbloem	vaatplant	licht
Waterdriblad	vaatplant	middelzwaar
Steenmarter	zoogdier	middelzwaar
Eekhoorn	zoogdier	middelzwaar
Lange ereprijs	vaatplant	middelzwaar
Veldsalie	vaatplant	middelzwaar
Gele helmbloem	vaatplant	middelzwaar
Pestvogel	vogel	streng
Knobbelzwaan	vogel	streng
Kruisbek	vogel	streng
Kokmeeuw	vogel	streng
Putter	vogel	streng
Kramsvogel	vogel	streng
Braamsluiper	vogel	streng
Sijs	vogel	streng
Pimpelmees	vogel	streng
Grauwe vliegenvanger	vogel	streng
Gierzwaluw	vogel	streng
Goudhaan	vogel	streng
Wilde eend	vogel	streng
Witte kwikstaart	vogel	streng
Zwarte kraai	vogel	streng
Baltische mantelmeeuw	vogel	streng
Gewone grootoorvleermuis	zoogdier	streng
Boomvalk	vogel	streng
Gele kwikstaart	vogel	streng
Grutto	vogel	streng
Grasmus	vogel	streng
Spreeuw	vogel	streng
Scholekster	vogel	streng
Kievit	vogel	streng
BlauwerReiger	vogel	streng
Turkse tortel	vogel	streng
Zwartkop	vogel	streng
Roodborst	vogel	streng
Kneu	vogel	streng
Heggenmus	vogel	streng
Houtduif	vogel	streng
Waterhoen	vogel	streng

Soort	Soortengroep	Bescherming
Zanglijster	vogel	streng
Gewone dwergvleermuis	zoogdier	streng
Holenduif	vogel	streng
Winterkoning	vogel	streng
Merel	vogel	streng
Boerenzwaluw	vogel	streng
Das	zoogdier	streng
Goudvink	vogel	streng
Staartmees	vogel	streng
Sperwer	vogel	streng
Fazant	vogel	streng
Grote lijster	vogel	streng
Buizerd	vogel	streng
Spotvogel	vogel	streng
Gaai	vogel	streng
Rietgors	vogel	streng
Tuinfluitier	vogel	streng
Kauw	vogel	streng
Brandgans	vogel	streng
Laatvlieger	vogel	streng
Groenling	vogel	streng
Blauwe kiekendief	vogel	streng
Koperwiek	vogel	streng
Fitis	vogel	streng
Tjiftjaf	vogel	streng
Grote bonte specht	vogel	streng
Vink	vogel	streng
Huismus	vogel	streng
Ooievaar	vogel	streng
Havik	vogel	streng
Appelvink	zoogdier	streng
Ransuil	vogel	streng
Koolmees	vogel	streng
Fluiter	vogel	streng
Meerkoet	vogel	streng
Bonte vliegenvanger	vogel	streng
Ekster	vogel	streng
Boomkruiper	vogel	streng
Zwarte roodstaart	vogel	streng
Roek	vogel	streng
Wulp	vogel	streng

Colofon

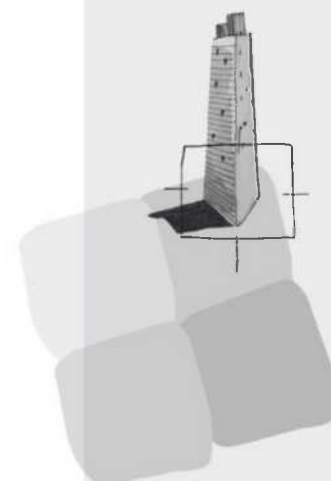
Opdrachtgever
Gemeente Hardenberg

Rapport
Mevrouw drs. A.A. Schwab
BügelHajema Adviseurs

Fotografie
BügelHajema Adviseurs

Projectleiding
De heer drs. P. Gorissen
BügelHajema Adviseurs

Projectnummer
115.00.16.55.00

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke
Ordening en Milieu BNSP
Vaart nz 48-50
Postbus 274
9400 AG Assen
T 0592 316 206
F 0592 314 035
E assen@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen,
Leeuwarden en Amersfoort